

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

**Матеріали всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Сучасні виклики та
перспективи розвитку
економіки і бізнесу»
6 грудня 2023 р.**

Запоріжжя — 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ДМИТРА МОТОРНОГО**

**ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ
ТА БІЗНЕСУ**

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І БІЗНЕСУ**

**Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

6 грудня 2023 р.

**Запоріжжя
2023**

УДК [33+65+338.48+339.9+355.018](043)

Т 13

Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу: зб. тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (6 грудня 2023 року, м. Запоріжжя). Запоріжжя: ТДАТУ, 2023.

Збірник містить матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні виклики та перспективи розвитку економіки і бізнесу». У тезах доповідей збірника висвітлено результати досліджень сучасних проблем та перспектив розвитку економіки, бізнесу та туризму в Україні, міжнародних економічних відносин, визначені аспекти сталого розвитку регіонів країни.

Матеріали збірника будуть корисними для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямками.

Матеріали публікуються в авторській редакції

ISBN

© Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, 2023

Організаційний комітет конференції

Колокольчикова І. В. – голова організаційного комітету, д.е.н., професор, декан факультету економіки і бізнесу ТДАТУ

Коноваленко А. С. – заступник голови організаційного комітету, д.е.н., директор Науково-дослідного інституту соціально-економічного розвитку регіону ТДАТУ

Макаренко П. М. – член-кореспондент академії НААН України, д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету

Болтянська Л. О. – к.е.н., доцент, завідувачка кафедри економіки і бізнесу ТДАТУ

Сиротюк Г. В. – к.е.н., доцент Львівського національного університету природокористування

Власюк Ю. О. – к.е.н, доцент ВСП Хмельницького політехнічного фахового коледжу Національного університету «Львівська політехніка»

Зміст

Секція 1.

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Болтянський Б. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	8
Василина О. Р., Лавецький І. О. ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО - НАЙБІЛЬШ ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	10
Васильченко О. О. ВПЛИВ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ	12
Єрємін І.Л., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ	15
Нехай В. В., Іконніков Д. ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕСЕНДЖЕРА	18
Русінова О.Г., Голуб Н.О. КАНАЛИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА	20
Салін С. В. ПЕРЕВАГИ БЛОКЧЕЙНУ В ЮРИДИЧНОМУ СЕКТОРІ	22
Селіванова Є.В., Голуб Н.В. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ ГРОМАДЯН У РАЗІ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ	24
Черевко Г. В. ВІЙНА В УКРАЇНІ: НАСЛІДКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	27
Яців С. Ф. ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	29

Секція 2.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Братко В. М., Цвілий С. М. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИЗМУ	32
Демко В. С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	34
Демко В. С., Попова А. Г. СВІТОВІ ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ В КУЛЬТУРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	37
Жарченко В. Ю., Цвілий С. М. МОБІЛЬНІ ГІДІ У ЯКОСТІ ТРЕНДУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	40
Зла Р. А., Демко В. С. РОЗВИТОК КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	43
Колокольчикова І.В., Лепетченко Д.М. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	45
Кукіна Н. В., Душак А., Душак М. СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	47
Оболенцева Л. В., Діасамідзе М. М. ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ	49
Підлужна О. Б. ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	50
Пісецький М. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ У БЕЗПЕКОВОМУ КОНТЕКСТІ	52

Секція 3.**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Бандура І. І., Сокот О. Є. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ХЛІБО-БУЛОЧНИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЇСТИВНИХ ГРИБІВ ТА ПРОДУКТІВ ЇХНЬОЇ ПЕРЕРОБКИ	57
Болтянська Л. О. ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	59
Власюк Ю. О. ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАЙДЖЕН У ДІЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	61
Єременко А.А., Голуб Н.О. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	63
Завадських Г. М., Кукіна Г. В. ІНВЕСТИЦІЇ В АГРАРНИЙ СЕКТОР: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ	66
Завадських Г. М. ІМПАКТ-ІНВЕСТИЦІЇ І СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В СТВОРЕННІ СОЦІАЛЬНОГО ВПЛИВУ	68
Завадських Г. М., Ковнацька О. С. РЕЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	70
Зеленецька Д.О., Голуб Н.О. СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКІВ ТА ЇЇ МІСЦЕ І РОЛЬ У СТРАХОВОМУ БІЗНЕСІ	72
Колач С. М., Періг Ю. А. НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	75
Коноваленко А.С. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	78
Красномовець В. А. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	80
Кукіна Н. В., Петлюк Н. І. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ НА ВНУТРІШНЬОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	82
Лисак О. І. ДРОПШИПІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ	84
Мельник О. В. МЕТАПРОСТІР ЯК ІННОВАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	87
Павлова М. Б. БІЗНЕС ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	90
Прус Ю. О., Сафарова А. С. ЗОВНІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	91
Тебенко В. М. РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	93
Черевко І. В. ЗМІНИ КЛІМАТУ ЯК ЧИННИК ДИВЕРСИФІКАЦІЇ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	97

Секція 4.**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ**

Березівський З. П., Кривов'яза В. О. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ	100
---	-----

Козак В. М. СУТНІСНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-РЕСУРСНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В ЦИФРОВІЗОВАНІЙ ЕКОСИСТЕМІ	101
Красномовець В. А., Бойко Н. С. ВПЛИВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ НА ЯКІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ	104
Ортіна Г. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЦЕ РЕАЛІЗАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	106
Сиротюк Г. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	108
Степанюк Р. С. ЧИННИКИ СТІЙКОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	110

Секція 5.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Волкова О. В. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ	115
Костякова А. А., Хома А. Р. СТРАТЕГІЯ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ МІЖ КРАЇНАМИ СВІТУ	118
Почерніна Н. В., Виноградова Д. В. ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	121
Почерніна Н. В., Муха В. М. ЗДОБУТКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН СВІТУ У РАКУРСІ МІЖНАРОДНИХ ІНДЕКСІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	124
Почерніна Н. В. ПЕРЕВАГИ У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ЯК ЗАСІБ ПОЛІТИКИ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ	126
Савіцький А. В. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕТАПНІСТЬ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	128

понижимо свою значимість на світовій арені. Але насамперед, слід закінчити цю війну і почати відновлюватись.

Список використаних джерел

1. Економічні зв'язки України в Європі: з ким ми співпрацюємо найбільше URL: <https://www.slovoidilo.ua/2017/10/10/infografika/ekonomika/ekonomichni-zvyazky-ukrayiny-yevropi-kym-my-spivpracyuyemo-najbilshe> (дата звернення 29.11.2023).
2. Українські товари – за кордон: що і куди продавали у 2021 році? URL: <https://naglyad.org/uk/2022/01/31/ukrayinski-tovari-za-kordon-shho-i-kudi-prodavali-u-2021-rotsi/> (дата звернення 29.11.2023).
3. Зовнішні економічні зв'язки України. Україна і світове господарство. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19330/> (дата звернення 01.12.2023).
4. Зовнішні економічні зв'язки України. Україна і світове господарство. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/10/31/693082/> (дата звернення 01.12.2023).
5. Українські економічні відносини з країнами Третього світу. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_theory/21760/ (дата звернення 29.11.2023).

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Почерніна Н. В.

к.е.н., доцент,

*доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного*

Виноградова Д. В.

*здобувач ОКР «Бакалавр» за спеціальністю 242 «Туризм» Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*

У сучасному світі міжнародне науково-технічне співробітництво відіграє важливу роль у розвитку країни. Україна є активним учасником цього процесу, демонструючи значні досягнення в цій сфері. Однак, існує низка проблем, які залишаються викликом для української науково-технічної сфери і потребують консолідації зусиль для їх розв'язання у майбутньому. Метою даного дослідження є виявлення слабких позицій України в міжнародному науково-технічному співробітництві в порівнянні з кращими практиками інших держав.

Досягнення України в галузі міжнародного науково-технічного співробітництва свідчать про прагнення країни до інтеграції у світову наукову спільноту. Завдяки активній участі в різноманітних міжнародних проектах і програмах Україна змогла набути репутації надійного та інноваційного партнера. Це підтверджується значним збільшенням кількості спільних наукових публікацій з іноземними вченими та провідними світовими університетами, що сприяє підтримці високого рівня наукового потенціалу в країні, а також поступовим нарощуванням обсягу трансферу технологій, про що свідчить рис. 1.

Крім того, Україна бере активну участь у міжнародних науково-технічних програмах, що дає змогу країні обмінюватися досвідом, напрацюваннями та передовими технологіями з партнерами по всьому світу. Це сприяє зростанню інноваційних можливостей і поліпшенню якості української науки і техніки. Прикладами таких програм є: Рамкова програма Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» бюджетом фінансування у 95,5 мільярдів євро, Дослідницька та навчальна програма Євратом, яка охоплює ядерні дослідження та інновації з бюджетом 1,38 мільярда євро на період 2021-2025 роки, програма

LIFE, спрямована на захист довкілля та кліматичні дії. із загальним бюджетом 5,4 млрд євро на 2021-2027 роки, COST (Європейське співробітництво в галузі науки та техніки) – це організація, яка фінансує дослідницькі та інноваційні мережі, що працюють за принципом «знизу вгору» і діють протягом чотирьох років, об'єднуючи дослідників з наукових кіл, малих і середніх підприємств, державних установ та інших відповідних організацій або зацікавлених сторін країн ЄС [2].

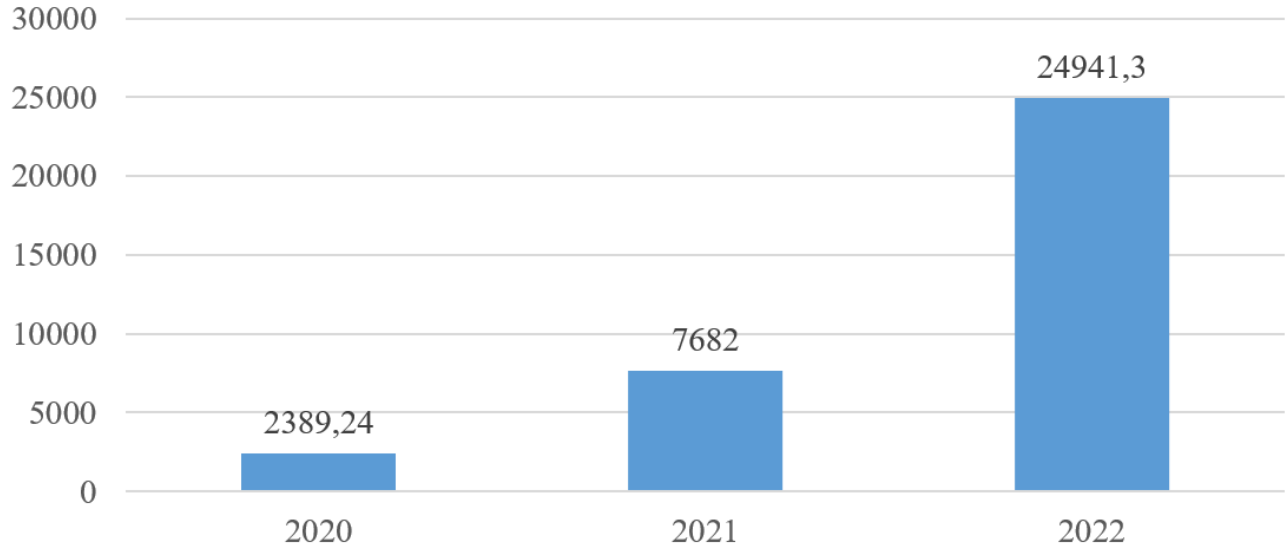

Рис. 1 Обсяг надходжень від надання технологій, створених за бюджетні кошти на зовнішній ринок, тис. грн.

Джерело: побудовано автором за даними [1, с. 37]

Проте, на тлі досягнень української науки існують певні проблеми, що ускладнюють її розвиток. Однією з основних проблем є недостатнє фінансування наукових досліджень і розробок. Це перешкоджає реалізації багатьох перспективних проектів і уповільнює науково-технічний прогрес у країні. На користь такого висновку може свідчити порівняльний аналіз джерел фінансування інноваційної діяльності різних країн наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика застосування інновацій в країнах світу

Країна	Основні галузі і сектори економіки	Засоби, стратегії, механізми	Фінансування
Польща	сучасні технології, R&D, капітал для інновацій, інформатизація адміністрації	технологічний кредит; підтримка кооперативних зв'язків	погашення частини технологічного кредиту за рахунок Нацбанку Польщі
Німеччина	енергетика, захист довкілля, охорона здоров'я, безпеки, біо- та нанотехнології	розробка державних стратегій у високотехнологічних галузях; співпраця представників провідних компаній, наукових закладів і політичних кіл	за рахунок федеральних і земельних бюджетів
Україна	сільське господарство, промисловість, фінансовий сектор, інфраструктура	Модернізація виробництва, експортна орієнтація, Розвиток кооперації, впровадження сучасних технологій, Державні програми підтримки, банківські кредити	Кредити, субсидії, інвестиції, Власний та залучений капітал, Державні та приватні інвестиції

Країна	Основні галузі і сектори економіки	Засоби, стратегії, механізми	Фінансування
Канада	сільське господарство, космічне партнерство, наука, відновлювальні технології	Інноваційна Стратегія Уряду Канади; координація підтримки інноваційної діяльності	за рахунок власних і кредиторських коштів на загальних засадах
Японія	проблеми популяції населення, проблеми нестачі їжі, захист навколишнього середовища, пошук альтернативних джерел енергії	використання механізму Базових Планів, що складають кожні 5 років	уряд фінансує державні і приватні проекти
США	національна оборона, охорона здоров'я, космічні дослідження, фундаментальні дослідження, сільське господарство, енергетика	підтримка малого бізнесу на початкових періодах; кооперація ВУЗи+фірми+Уряд; податкові пільги, кредити	за рахунок федерального бюджету; міністерства пов'язані з галузями, що застосовують інновації; університети

Джерело: укладено автором за матеріалами [3].

Як видно з таблиці, в більшості країн значна роль у фінансуванні інновацій відводиться державі, тоді як в Україні держава лише бере часткову участь у фінансуванні, надаючи перевагу приватним коштам.

Другим контраргументом є відсутність чіткої стратегії та координації в галузі міжнародного науково-технічного співробітництва. Попри активну участь у різноманітних проектах і програмах, Україна відчуває брак системного підходу до управління та координації зусиль у цій сфері. Це ускладнює взаємодію зі світовими партнерами та ускладнює досягнення максимальної ефективності в міжнародному науково-технічному співробітництві.

Висновки. Україна має значний науковий потенціал та досягнення у сфері науки та техніки, але також стикається з рядом проблем у розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. Обмежений доступ до фінансування, відсутність ефективної системи комунікації та визнання українських наукових досягнень за кордоном ускладнюють співпрацю з іноземними партнерами. Для подальшого розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва важливо звернути увагу на розвиток інноваційної інфраструктури, підтримку молодих науковців та студентів, а також активну участь у міжнародних наукових програмах та ініціативах. Залучення додаткових ресурсів, розвиток ефективної системи підтримки наукових досліджень та сприяння міжнародній співпраці можуть сприяти подальшому зростанню наукового потенціалу України та розвитку співпраці з іншими країнами. Розв'язання цих проблем потребуватиме зусиль з боку держави, громадських організацій та міжнародних партнерів для забезпечення більш сприятливих умов для розвитку науково-технічної сфери України.

Список використаних джерел

1. Реалізація середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня у 2022 році: аналітична довідка / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша, О. Ф. Паладченко, І. В. Молчанова. Київ: УкрІНТЕІ, 2023. 90 с.
2. Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва / МОН України. URL: <https://ms.nauka.gov.ua/> (дата звернення 19.11.2023).
3. Інноваційна політика зарубіжних країн : концепції, стратегії, пріоритети URL: <https://kno.rada.gov.ua/uploads/documents/36385.pdf> (дата звернення 19.11.2023).